

4. Латышев Л. К. Технология перевода: Учеб. пособие для студ. лингв. вузов и фак. / Л.К. Латышев. – М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2005. – 192 с.

5. Швейцер А. Д. Теория перевода / А. Д. Швейцер. – М.: «Наука», 1988. – 215 с.

*Волковська Анна
Вінниця*

СЛОВЕСНІ ПОЕТИЧНІ ОБРАЗИ В ПІСЕННИХ ТЕКСТАХ ГРУПИ «THE BEATLES»

Незважаючи на численність робіт, присвячених вивченню пісенних творів групи «The Beatles» (А. Н. Багіров, Н. Ю Буркін, В. Еверет, Я. Інґліш, Н. Мерсер, А. Поллак та інші), літературна складова їх творчості досліджувалася мало. Поза увагою дослідників залишилася проблема словесних поетичних образів, які функціонують у пісенній ліриці і створюють її образний простір. У нашому конкретному дослідженні ми розглянемо словесні поетичні образи в пісенних текстах зазначеної групи та механізми їх формування.

Серед словесних поетичних образів можна виділити архетипи, стереотипи і новообрази [1]. *Архетипи* – це «колективне позасвідоме», код історії, код культури людства [2: 98]. Архетипні образи створюють світ людських уявлень і задані психічною діяльністю індивіда, вони повторюються в багатьох творах, оскільки архетипи є проявом «колективної душі». Вони відображають міфопоетичну картину світу, в них втілено міфологічні, біблійні та фольклорні знання про світ.

На наш погляд, пісенні тексти досліджуваної групи тяжіють до архетипних словесних образів. Один з них – це образ Мадонни. Слово «Мадонна» запозичене англійською мовою з італійської, де воно використовувалося для звертання до благородної жінки, і тепер найчастіше використовується у зв'язку із зображеннями Діви Марії, матері Ісуса. Образ, в якому Марія зображена з немовлям Христом, називають Мадонна з немовлям. Проте в пісні «The Beatles» він дещо переосмислений.

Lady Madonna

*Lady Madonna, children at your feet, / Wonder how you manage to
make ends meet./ Who finds the money when you pay the rent,/Did you think
that money was heaven sent?/Friday night arrives without a suitcase,/Sunday
morning creeping like a nun ./ Monday's child has learned to tie his bootlace./
See how they run.//*

*Lady Madonna, baby at your breast, / Wonders how you manage to feed
the rest /
See how they run. / Lady Madonna lying on the bed, / Listen to the music
playing in your head. // Tuesday afternoon is never ending, / Wednesday
morning papers didn't come, / Thursday night your stockings needed mending, /
See how they run. //
Lady Madonna, children at your feet, / Wonder how you manage to make ends
meet //*

Оскільки Мадонна часто зображувалась із дитиною на руках, то автори обрали саме цей образ для зображення своєї героїні. В пісні розповідається про робочий тиждень матері, яка важко працює щоб прогодувати сім'ю і кожного дня стикається із новими проблемами. Так, в пісні згадуються всі дні тижня крім суботи, що вірогідно пов'язано із Біблійними мотивами (Субота – день Господній).

Стереотипи ми розуміємо як словесні поетичні образи, підґрунтям яких є прототипові, взірцеві схеми поетичного мислення, що відображають укорінені, усталені знання про предмети, явища та події реального та уявного світу [1: 244]. До стереотипних словесних поетичних образів відносяться укорінені в поетичній свідомості словесні образи, в яких містяться багатократно повторювані елементи з віршованих текстів різних літературно-стильових напрямів. На відміну від архетипних словесних поетичних образів, які відображають «колективне позасвідоме», стереотипні словесні поетичні образи представляють колективне свідоме, що формує поетичну традицію. До стереотипних образів відносяться постійно повторювані художні засоби, які побудовані за усталеними поетичними формулами.

В пісенних текстах досліджуваної групи можна знайти достатню кількість стереотипних фраз, оскільки пісенні тексти призначені для сприйняття широкими загалом, то їх зміст і форма повинні бути певною мірою стереотипними. Незвичайні для слухача конструкції, насиченість тексту словами в переносному значенні, нестандартне оформлення тексту ускладнюють процес розуміння. В аналізованій вибірці чітко присутні стереотипні словесні поетичні образи на базі тропів:

Метафори: I think about you night and day; she will lose her mind; I give my heart to you; break heart; the ruins of the life;

Епітети: Bright stars; dark sky; a girl in a million; big and black clouds; broken-hearted people; sky of blue; see of green;

Порівняння: I've been working like a dog; tears are falling like rain from the sky; love shines like a million suns; flowing more freely than wine;

Серед стереотипних словесних образів є і авторські, такі, що стали крилатими. Так, пісня “*All you need is love*” стала гімном руху хіпі, а сама фраза часто цитується з того часу.

Новообрази відображають нову кристалізацію загальнолюдського досвіду, який складається в конкретних історичних обставинах і може бути прообразом можливого або майбутнього [1: 13]. Це пізнавально-творчі структури, що приводять до виникнення:

- 1) нового образного поняття (*ідіотипу*);
- 2) нового вузла в концептуальній сітці понять (*кенотипу*).

В ідіотипних словесних поетичних образах новизна створюється за допомогою процесів категоризації та вербалізації, а кенотипні образи – не мають аналогів, новизна у них створюється шляхом руйнування ustalених поглядів на явища й події життя. Так ідіотипні словесні поетичні образи набувають свіжості і новизни завдяки ряду перетворень стереотипного образу. Основною операцією створення новизни тут є проектування потенційних властивостей мовних одиниць на словесне оформлення образів. Новизна кенотипних словесних поетичних образів обумовлена або прирошенням значення в номінативних одиницях, або руйнуванням архетипних концептуальних схем, або розосередженням змісту кенотипу в образному просторі всього тексту.

1) В пісенних текстах групи «The Beatles» нами виділено ідіотипи [1: 263], базовані на фразеологізмах:

“*When you sigh my inside just flies, butterflies*” – нова модифікація сталого виразу “*Butterflies in the stomach*”, завдяки чому фраза набуває оригінальності і свіжості.

“*Floating down the stream of time*” – переосмислений стереотипний словесний образ “*the river of life*”, який завдяки ряду перетворень в концептуальній і вербальній іпостасях образу набуває новизни.

“*Life flows within you and without you*” – ще одне перетворення образу “*the river of life*”.

“*She came in through the bathroom window, protected by a silver spoon*” – перетворений англійський сталий вираз “*to be born with a silver spoon in one's mouth*”, що означає – походити з багатой і привілейованої сім'ї. Так, в даному випадку форма виразу змінена, він подається у новому вигляді, проте зміст залишається зрозумілим.

“*Now, my advice for those who die, declare the pennies on your eyes*” – вираз пов'язаний із давньою традицією закривати мертвим очі монетами. Тут цей образ є дещо переосмисленим, оскільки він вживається іронічно (В пісні “Taxman” йдеться про податки, які у Великобританії 60-тих років були дуже високими).

2) Розглянемо більш детально словесне наповнення кенотипів. Кенотипи [1: 274] здійснюють «концептуальний прорив» у поняттєвій системі людини, обумовлений появою нового концепту або нового значення слова. Вони є апогеєм поетичної творчості, оскільки не тільки висвітлюють старі істини, а й являються новими образами, які не мають аналогів, які призводять до порушення і навіть руйнування усталених поглядів на звичні події життя, які викликають раптове осяяння в розумінні суті речей.

“The further one travels, the less one knows” – новий словесний поетичний образ, сформований через перетворення загальновідомої істини «Чим більше подорожуєш – тим більше знаєш» на якісно нову, протилежну за значенням, несподівану для слухача.

“The more I have, the less I know” – кенотипний словесний поетичний образ, створений за допомогою протиставлення. На нашу думку, автор кенотипу натякає на незацікавленість багатих людей проблемами інших.

“Play the game “Existence” to the end of the beginning” – новизна словесного поетичного образу створюється за рахунок контрасту, вживання протилежних за значенням елементів «кінець початку», також автори іронічно називають життя «грою в існування».

“I love you eight days a week” – словесний поетичний образ сильного кохання створюється за допомогою використання гіперболи.

Проаналізувавши пісенні тексти досліджуваної групи, можна зробити підсумок, що в творчості «The Beatles» наявна велика кількість словесних поетичних образів, як стереотипних так і нових, оригінальних.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белехова Л. І. Словесний поетичний образ в історико-типологічній перспективі: лінгвокогнітивний аспект (на матеріалі американської поезії): Монографія. – Херсон: Айлант, 2002. – 368 с.

2. Юнг К.-Г. Архетипы и символ. – М.: Renaissance, 1991. – 306 с